

digelse, som ganske vist forudsætter Enighed mellem mange Autoriteter — det er jo Noget, hvis praktiske Betydning jeg ei misfjender — saa forekommer det mig dog at være naturligere, at der, maasse i selve Loven, men i alt Fald dog paa anden Maade, var givet en klarere Meddelelse om, hvilke Midler man troede at kunne sætte i Stedet for Mulkteringen. Var det ikke muligt at begrænse noget nærmere de Forholdsregler, som skulde kunne træde i Stedet for det almindelige Mulkteringsystem? Udsætter man sig ikke for, hvor det staar saa ubestemt, at det da opfattes paa en Maade, som dog vistnok neppe kan forenes med Overbevisningen om Nødvendigheden af Lovang som Grundlag for Gjennemførelsen af det lovbestemte Lavmaal af Undervisning?

Det næste Afsnit handler jo særlig om dette Undervisnings Lavmaal og Midlerne til dets Opnaaelse; jeg sigter altsaa her til §§ 4—9, thi videre gaa, saa vidt jeg skjønner, ikke de Bestemmelser, der handle om det lovbestemte Lavmaal. I det Hele taget tror jeg, at det maasse var nyttigt, om man paa forskjellige Punkter noget skarper fastholdt Forskjellen mellem det, der kan fremtvinges, og det, som ønskes, det, hvortil man vil opmuntre. Naar man nu imidlertid tager disse Bestemmelser, altsaa §§ 4—9, for sig, saa kan jeg, trods de Bemærkninger, som den høitærede Minister nylig fremsatte i modsat Retning, dog ikke andet end vedvarende opfaste det Spørgsmaal, om her ikke er nogen Usikkerhed, som væsentlig har sin Grund i, at man under Gøet har samlet Bestemmelserne for Land og Kjøbstæder, og er ikke, selv affet derfra, Maaden, hvorpaa Hovedreglen er givet, noget uklar? Det hedder i § 4: „Almuefoleken bør mindst være inddelt i tre Afdelinger“, men som en æret Landssthingsmand allerede har gjort opmærksom paa, man finder ikke siden en klar Afgrensning af disse tre Afdelinger. Den ærede Landssthingsmand vilde finde den tredie Afdeling i Forskøttelsesholen, men det gaar jo, saa vidt jeg skjønner, aldeles ikke an. Disse tre Afdelinger, hvormed vi her have at gjøre, ere jo Afdelinger indenfor Undervisningens Lavmaal og høre jo til det, der kan og skal fremtvinges, men Forskøttelsesholen ligger udenfor denne Grændse. Der staar jo i § 4 1ste Stykke: „Almuefoleken bør mindst være inddelt i tre Afdelinger. Der staar dernæst i § 4: „Afdelingerne ere Forskøtlen og den egentlige Skole; men den tredie Afdeling? (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet; 2 Klasser!). Fremkommer den 3die Afdeling ved den egentlige Skoles 2 Klasser? Den egentlige Skoles laveste Klasse skal altsaa være 2den Afdeling, dens høiere Klasse skal være 3die Afdeling. Vel, men det staar der rigtignok ikke; i alt Fald vil den ærede Minister vist indrømme, at det er en lidet heldig Maade, hvorpaa Ordet Klasse er brugt i aldeles forskjellig Betydning; det er klart, at i første

Afdeling, i Forskøtlen, bliver det, da disse Paragrafer jo ogsaa omhandle Kjøbstæderne, aldeles uindgaaelig at oprette Parallellklasser. (En Stemme: Ogsaa paa Landet). Jeg vil holde mig til aldeles uimodsigelige Tilfælde. Lad os tage en By som Odense. Der er aldeles tydeligt, at der vil der absolut i Forskøtlen behøves flere Klasser ifølge Reglen i § 5 om nye Klassers Oprettelse, men det maa altsaa være Parallellklasser i Modfætning til de Klasser, som ville være Afdelingsskasser. Det er jo vel ikke saa vanskeligt at faae Sprogtydelighed frem ved at bruge et andet Ord, saaledes at man ikke bruger Ordet „Klasse“ for at betegne to forskjellige Begreber. Men Savnet af Afdelingernes nærmere Bestemmelse synes mig at komme frem der, hvor de nærmere Indholdsbestemmelser maa søges. I § 9, der handler om de Fag, som skulde læres i Almuefoleken, adstiller man mellem Forskøtlen og den egentlige Skole, de samme Fag findes i begge den egentlige Skoles Afdelinger. Jeg ser altsaa ikke rettere, end at, som Lovforslaget er ordnet, maa man sige, at det har ikke troet bestemttere at kunne betegne mere end de to Afdelinger, medens det kun har antydnet Nødvendigheden af en indgribende Klasseinddeling i den egentlige Skole i Modfætning til Parallellklasserne i Forskøtlen. Spørgsmaalet er altsaa dette: Er det ikke muligt i Overensstemmelse med Ministerens System — han har jo netop lagt en særlig Vægt paa denne tredie Afdeling — at betegne den tredie Afdeling i Realiteten paa en tydeligere Maade end blot gennem Hensyn til den normale Udvikling, i hvilken Børnene komme derind? Maasse der da ved en nærmere Prøvelse af de tre Trin kunde vise sig mindre Betænknelighed, end Ministeren har yttret, ved at forlade Liaarsalderen som Grændse for Forskøtlen, en Bestemmelse, der i og for sig vistnok maa anses for saare tvivlsom. Ogsaa her kommer det Spørgsmaal frem: Er den Udgang til Oprettelse af Højskoler, som er givet ved Loven af 8de Marts 1856 § 1, hidtil bleven benyttet i en betydelig Grad? Og hvis ikke, hvad er da Grunden dertil? Det vilde være lærerigt at have Kundskab herom. Jeg skal ikke modsiges, at man kan finde Grunde, hvorefter det i det enkelte Tilfælde ikke har saa meget at sige; men det kan i det Mindste i den nævnte Henseende være meget lærerigt. I det Hele maa det jo erkjendes, at Spirerne til al den Udvikling, som man finder ønskelig, findes i Virkeligheden i Lov af 8de Marts 1856. Spørgsmaalet er da her som i andre lignende Tilfælde: Hvad er der blevet af disse Spirer? Og hvis de ikke have udviklet sig, hvad er da Grunden hertil? Naar jeg anser det for meget tvivlsomt, om man bør gaa ud over Liaarsalderen, er det især af Hensyn til de mindre Fordringer, der efter Forslaget stilles til Læreren i Forskøtlen. At dette væsentlig er begrundet i økonomiske Hensyn, er klart, men